

Modrá pětka

Příhody vodácké party, která se stala jakousi ochrannou známkou Pionýrské stezky, se mohou řadit mezi legendy komiksu. Dobrodružství tří kluků a dvou děvčat čtenáři tohoto periodika nacházeli s jednou výjimkou vždy na zadní straně časopisu neuvěřitelných dvacet let. **Modrá pětka** se může honosit druhým nejvyšším počtem komiksovým epizod v období 1945–1989 (po nesmrtelných Rychlých šípech), bezkonkurenčně však jde o nejdéle vydávanou sérii v klasickém časopisu. V roce 2011 tedy oslavili Modropěťáci 40. výročí svého vzniku.

Odkud se vzali Vláďa, Martin, Čajíček a dvojčata Eva a Hanka? Jsou jen výplodem fantazie scenáristů, nebo měli své opravdové vzory? Najdeme někde jejich Hradec, Týnec, hrad Klábrštejn či řeku Modravu? Kdo se skrývá za jménem J. B. Kamil v kolonce autor? Tyhle otázky jsou vlastně základními pojmy v dlouhé historii Modré pětky a zopakujeme je jen pro pořádek. Modrá pětka je do jisté míry esencí příběhů různých lidí spjatých s vodáckým prostředím, postupem času i odrazem reakcí čtenářů na rozvíjející se příběhy pětice. Žádný z členů tohoto kvinteta nemá svou reálnou předlohu, jen jména dvojčat si tvůrci vypůjčili od svých manželek. Místa byla volena zevšeobecňující formou; kolik Hradců či Týnců se v naší vlasti najde? Podobné je to i s řekou Modravou, která může evokovat rozličné vodní toky (dle vlastních slov prvního z autorů se nejvíce nechal inspirovat Berouňkou), podobné to může být se zříceninou hradu Klábrštejn či vodní tvrzí Žabov, romantických míst nad řekou je u nás také dost a zmíněný hrádek na hladině jezera se může dokonce podobat Červené Lhotě, i když připustíme, že opravdu jen vzdáleně.

Přejdeme nyní k autorům – tady většina příznivců Modré pětky a fanoušků komiksu asi neví, že za scenáristickým pseudonymem **J. B. Kamil** se skrývají Jiří Hromádka a Bohumil Kolář. Prvně jmenovaný měl v době vstupu pětice do komiksového světa jako mnozí jiní kádrové problémy; musel nuceně opustit práci v rozhlase kvůli protiokupačnímu vysílání v roce 1968. Koláře podobné okolnosti netrápily, ale vzhledem ke své práci a celkově komplikované době zůstal raději skryt v přezdívce, vždyť k perzekuci stačilo tehdy jen spolupracovat s někým, kdo byl na indexu. Pseudonym autoři složili z konce svých křestních jmen a jejich iniciál (= **Jirka** + **Bohumil**). Kreslíře Marko Čermáka si autoři vybrali kvůli jeho ztvárnění Rychlých šípů. Jak vzpomíná Jiří Hromádka, Čermákův projev se scenáristické dvojici zalíbil už při jejich spolupráci na jiném komiksu **Družina Čápů** v časopise Junák – sliboval jim možnost nyní alespoň výrazově navázat na slavnou Foglarovu pětici.

Tak docela jednoduché to ale nebylo – seriál začal vycházet hned v úvodním ročníku nového časopisu, ovšem vznášel se nad ním Damoklův meč. „Modrá pětka začala vlastně vycházet

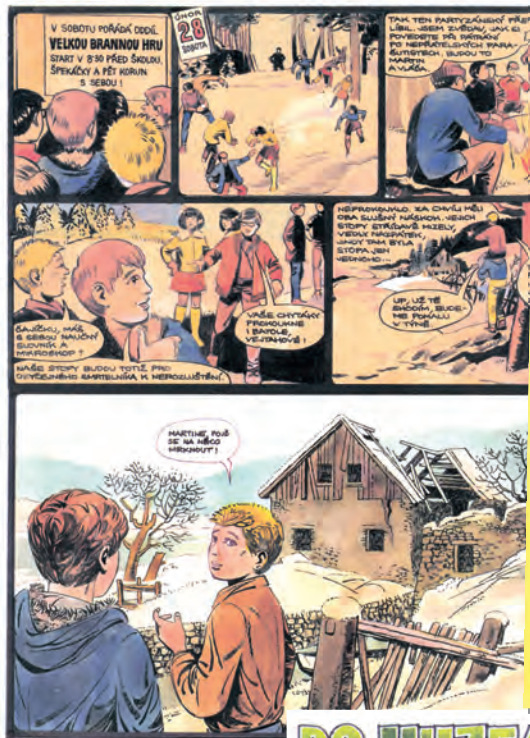

»na zkoušku«, jak u čtenářů zabere. Kdyby nebyl ohlas, asi by skončila velice záhy. Pravdou byl opak, a tak se stala nedílnou součástí periodika,“ vzpomíná Hromádka. Při-

◀ Úvodní nečíslovaný díl seznámil čtenáře s členy Modré pětky. Byl doplněn i několika obrázky z dalšího děje.

► ▼ Originální vydání prvního dílu Modré pětky (vpravo) se v reprintu **Modrá pětka: Na stezce dobrodružství** kompletně změnilo. Horní řada panelů byla srovnána do jedné úrovně a dolní obrázek byl pro reprint speciálně nakreslen.

START

DO MUZEA

► Reprint byl vytvořen pouze ze skenů původních epizod ve Stezce. Proto jsou na něm dobře poznat autorovy následné retuše.

◀ ▼ Porovnáte-li úvodní představení Modré pětky, také se od originálu liší.

► Změnou také prošla grafická úprava názvů jednotlivých příběhů.

Modrá pětka

pouští ale, že už původní dobrodružství bylo záměrně koncipováno tak, aby se mohlo přelít do následujícího ročníku.

Při vší úctě k Bohumilu Kolářovi je nutno přiznat, že Modropěťáci byli spíš Hromádkovým duchovním dítětem. Jeho cílem bylo dětským čtenářům poskytnout modernější formu „foglarovské“ romantiky, obohacenou o nepřehlédnutelnou přítomnost dívek. Kolářův větší přínos v přípravě příběhů nastal přece jenom později ve spojení s jeho zaměřením na ochranu přírody, které se dnešním jazykem říká ekologické hnutí. V počátcích je činnost pětice spjata také mnohem více s vodáckou tematikou, kde byli především Hromádka a Čermák jako doma. Příběhy v prvních ročnících časopisu byly také vytvářeny na základě skutečných zážitků, samozřejmě patřičně upravených pro komiksové zpracování.

Modrá pětka byla pochopitelně závislá na měnícím se rozsahu časopisu, proto především „rozejzd“ nové party připravili autoři v duchu celoročních dobrodružství odpovídajících dvoutýdenní periodicitě. „Přeci jenom bylo z hlediska návaznosti a pokračování příběhu lepší připravovat jej pro čtrnáctideník,“ vysvětluje Hromádka. Existence pětice tak začala nejdelším souvislým příběhem v jejím „životě“ nazvaným *Modrá pětka na stezce dobrodružství*. Situaci poněkud zkomplikoval i fakt, že první zkrácený ročník Pionýrské stezky začal vycházet v lednu, proto tomu bylo nutno přizpůsobit i úvodní pasáž seriálu, která se dopisovala dodatečně. Modropěťácká historie se tedy odvíjí od záhady v polorozbořeném mlýně a pro její existenci je rovněž důležitý nálezný opuštěné pramičky, z níž se později stane neživý člen skupinky, pramice Lachtan. Zajímavé je, že autorské duo přivedlo Modrou pětku na stránky časopisu už „hotovou“, chybí tu jakýkoli náznak toho, jak se vlastně jednotliví členové dávali dohromady či jak přišel například Čajíček ke své přezdívkě.

Úvodní rozsáhlý příběh je zajímavě mnohovrstevný a jako některé následující zavání i mírně detektivní tematikou. Točí se především kolem ukradených věcí z muzea, kam se Modrá pětka náhodou dostane, dále jej dotváří existence tajemného cizince, který svým černým oděvem vzbuzuje u Modropěťáků stále silnější podezření. Do jejich soukromého pátrání se prolíná i běžný život celého oddílu, k němuž pětice patří. Děj se posouvá od stále nových poznatků přes dílčí neúspěchy a nedorozumění až k finálnímu odhalení celé záhady.

Celý příběh *Na stezce dobrodružství* byl zajímavý i tím, že měl jako jediný zvláštní grafické řešení. Prvních patnáct pokračování nakreslil Čermák na stylizovaném svitku papíru: šlo o evidentní inspiraci komiksem *Psáno na březové kůře*, který vycházel před již zmíněnou Družinou Čápů v Junáku. V zápatí jednotlivých epizod byl uveden název následujícího dílu plus některé otázky, které si čtenáři mohli cvičně zodpovědět, než se jim do ruky dostane pokračování. Tento jednotlivý prvek v podobě svitku se přenesl ještě do prvního čísla 2. ročníku, pak už zcela zmizel. Příslušnost k předchozímu ději byla zachována pokračujícími číslováním jednotlivých epizod, takže příběh v úvodním čísle druhého ročníku nebyl označen jedničkou, nýbrž navazujícím 16. pokračováním. Od 17. epizody byl podklad na zadní straně v různých odstínech oranžové, pouze poslední čtyři pokračování v prázdninových dvojčíslech měla bílý základ – to z důvodu umístění v časopise.

Po prvním ročníku bylo jasné, že seriál zaujal. Časem se ukázalo, že i na jiném, patřičně důležitém místě, což ho několikrát zachránilo. Hromádka vzpomíná, že například jeden z vysokých činitelů, předseda tělovýchovné a branné komise Ústřední rady PO SSM (údajně jako bývalý námořník), si příhody Modropěťáků velice oblíbil. Když se v pozdějších letech ozvaly hlasy namířené

KROKY

◀ ▶ Přeskládání obrázků do reprintu bylo zapříčiněno prodloužením z devětatřiceti na finálních 48 stran. Vypuštěné zápatí bylo v tomto případě logickým krokem: zde čtenáři nemuseli čekat dva týdny na další pokračování.

◀ Několik obrázků bylo rozměrově upraveno vzhledem k novému rozložení stran.

▶ Pro pochopení mladším generacím byla uniforma příslušníka SNB přebarvena ze zeleného odstínu na tmavý.

▶ ◀ Stejně jako v jiných reprintech některých komiksů i v opakovaném příběhu **Za zlatou peřejí** zmizely z krků členů Modré pětky pionýrské šátky.

